Förstudie för gång-och cykelstråk i kvarteret Gjutaren m.fl

Inledning och syfte

Denna förstudie utgör ett tematiskt planeringsunderlag till kommande detaljplan för delar av fastigheterna Gjutaren 1 m.fl. i Vårgårda kommun. Syftet är att redovisa nuläge, brister och behov avseende gång- och cykeltrafiken i närområdet, samt rekommendera åtgärder som bidrar till en trygg, sammanhängande och funktionell gång- och cykelnät.

Upplägget följer vedertagen kommunal praxis där gång- och cykelutredningar används som stöd i detaljplanering och integreras i den fysiska planeringsprocessen.

Planeringskontext

Kommunala strategier och planer

Vårgårda kommun antog Cykelplan 2024–2030 den 10 april 2024 § 40. Planen anger prioriterade cykelstråk, mål och åtgärdsinriktningar för att stärka hållbara transporter och öka andelen cykelresor i kommunen. Cykelplanen bygger vidare på Cykelstrategi som antogs av kommunfullmäktige år 2017 med syftet att ange vägval, peka ut handlingsinriktning och långsiktiga mål för arbetet med cykling i Vårgårda kommun. I linje med dessa styrdokument påbörjar kommunen nu detaljplanearbete för områden längs Wallentinsvägen, där gång- och cykeltrafik är centralt för tillgänglighet till det nya handels- och verksamhetsområdet. Utvecklingen av GC-stråk i området ska stödja invånarnas möjligheter att välja hållbara färdsätt i vardagen.

I Cykelplan 2024–2030 är Västergatan utpekad som ett prioriterat cykelstråk, vilket gör utvecklingen av GC-förbindelser i detta område

särskilt viktig för att knyta samman centrala målpunkter och uppnå planens mål.

Regionala och nationella mål

Studien följer nationella mål om ökad och säker cykling, i enlighet med Trafikverkets riktlinjer och den nationella inriktningen mot hållbara transporter. Ökad cykling är en förutsättning för att minska koldioxidutsläpp, förbättra folkhälsan och skapa attraktiva livsmiljöer.

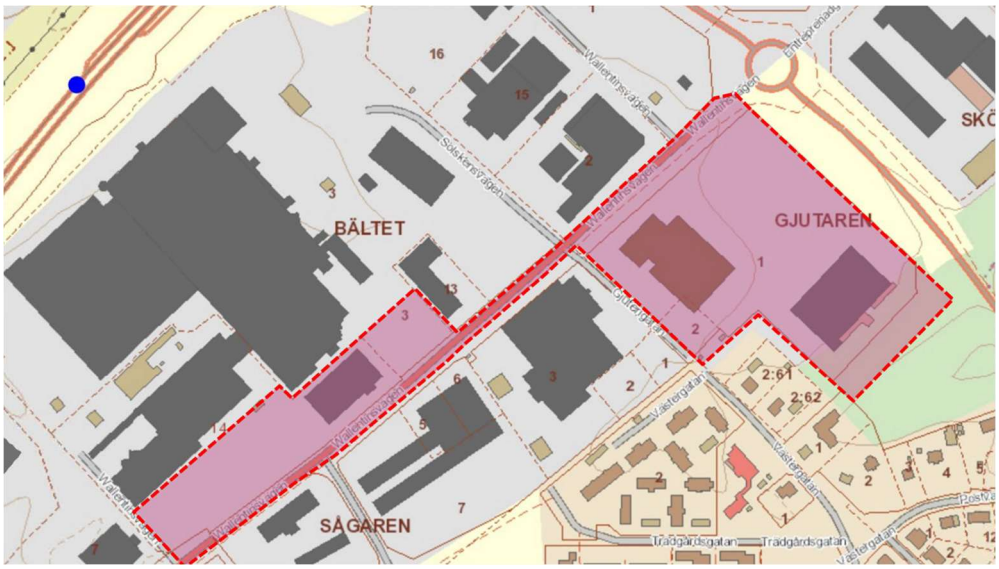
Detaljplanens innehåll och syfte

Planområdet omfattar fem fastigheter belägna längs Wallentinsvägen i Vårgårda tätort:

Skövde 2:4: Planarbete syftar till att reglera en redan genomförd åtgärd genom att fastställa butikens lastzon samt ändra markanvändningen från parkmark till kvartersmark.

Gjutaren 1 och Gjutaren 2: Planen möjliggör nya lokaler för handel och olika verksamheter, vilket stärker områdets utbud och funktion.

Bältet 14 och Bältet 3: Här möjliggörs nya byggnader för kontor, verksamheter, utbildning och publika arrangemang.

Planområdet

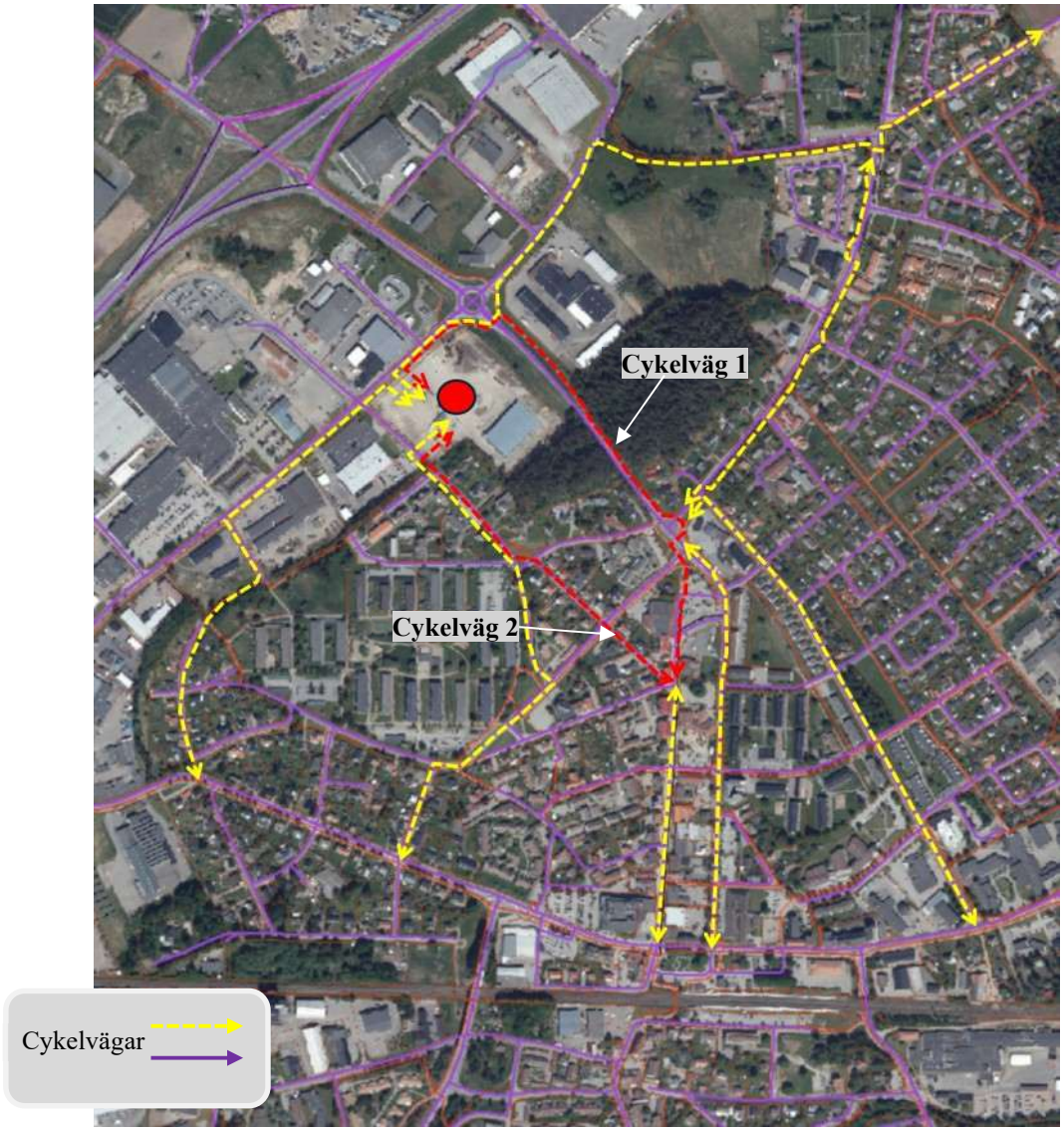
Planens syfte är att utveckla en mer sammanhållen och attraktiv stadsstruktur längs Wallentinsvägen och skapa möjligheter för verksamheter och service att växa i takt med kommunens behov. Området utvecklas mot en blandad stadsstruktur med handel, kontor, service och offentliga funktioner, vilket förstärker Wallentinsvägens betydelse som en av kommunens huvudgator.

Nulägesbeskrivning – Gång och cykel

Befintligt nät

Efter analys av tillgängliga stråk till kvarteret Gjutaren har två huvudsakliga GC-förbindelser identifierats:

1. Vänersborgsvägen: En separat cykelväg på cirka 600 meter räknat från Storgatans korsning med Centrumgatan till rondellen vid Wallentinsvägen. Stråket utgör en viktig länk mellan Wallentinsvägens och tätortens östra delar inklusive de planerade bostäder i Fagrabo. Cykelväg 1
2. Västergatan: En GC-väg på cirka 500 meter räknat från Kungsgatan fram till ICA kvantum. Stråket förväntas användas i stor utsträckning av boende och besökare till handelsområdet och utgör en central del av GC-nätet i tätortens centrala och västra delar. Cykelväg 2

Gång- och cykelvägar med länkar

Målpunkter

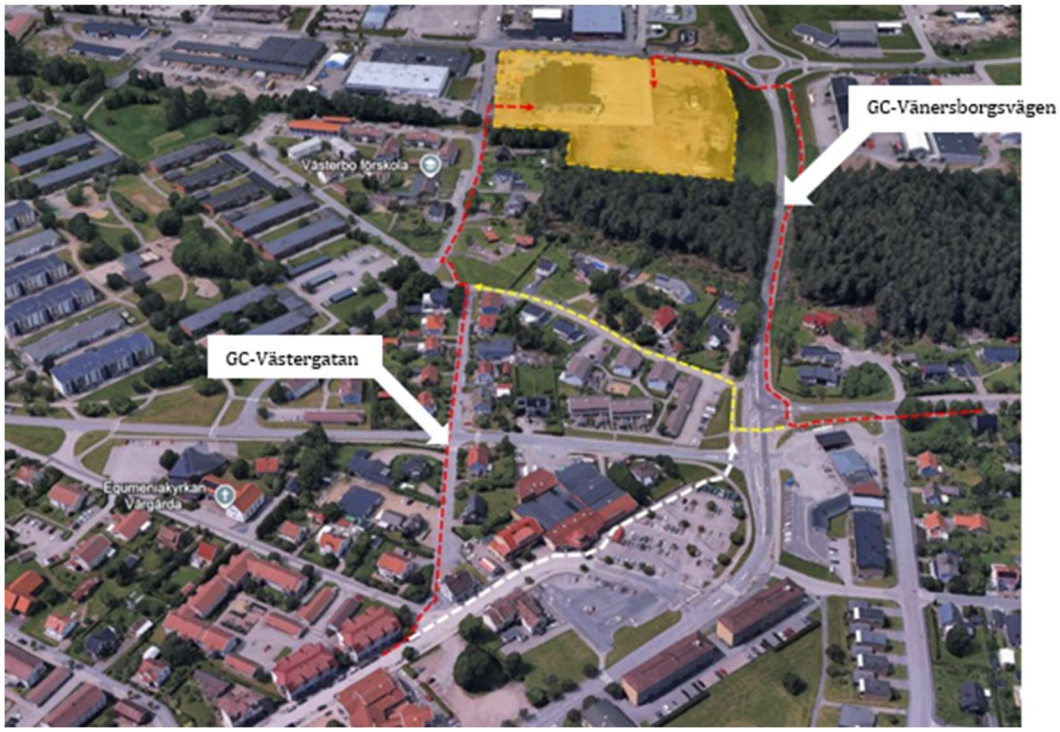
Området längs Wallentinsvägen kommer i framtiden att innehålla handel, industri, service och offentliga funktioner. Detta gör stråket till en viktig målpunkt i Vårgårda tätort. Den planerade utvecklingen medför ökade rörelser och förstärker behovet av trygga, sammanhängande och lättorienterade gång- och cykelstråk.

Trafiksäkerhet

Längs Wallentinsvägen finns en befintlig GC väg och säkerheten för gående och cyklister är god. Men flera korsningspunkter i anslutning till kvarteret Gjutaren kräver trafiksäkerhetsåtgärder för att förbättra sikt, tydliggöra prioriteringar och säkerställa hastighetsanpassning.

Analys

Möjligheter

Kartöversikt med befintliga GC vägar och möjliga länkar

GC utmed Vänersborgsvägen

Cykelvägen är separerad från körbanan och har endast en korsning som innebär möte mellan cykel och bil. Hastighetsbegränsningen på 50 km/h ger en acceptabel grundnivå ur trafiksäkerhetssynpunkt. Möjligheter finns att ytterligare stärka säkerheten genom förbättrad sikt, justering av överfarten, belysta trafiksensorer, blinkande varningslampor, och hastighetsdämpande åtgärder. Trafikverket är huvudman för

Vänersborgsvägen. Eventuella åtgärder måste stämmas av med Trafikverket.

Befintlig GC-utmed Vänersborgsvägen

GC utmed Västergatan

Cykelstråket längs Västergatan är utpekat som ett prioriterat cykelstråk i kommunens Cykelplan 2024–2030. Inför ICA`s öppnande åtgärdades stråket genom avskiljande (målade linje på asfalten) cykelfält som markerar stråket. Cykelfältet har en bredd om cirka 2 meter, vilket är acceptabelt vid dagens låga trafikflöde, men det är för smalt utifrån förväntad ökning av gång- och cykeltrafiken. För att stärka både trygghet och framkomlighet behöver cykelfältet breddas och kompletteras med en tydligare visuell och/eller nivåmässig skillnad mellan körfältet och cykelbanan.

Befintlig GC-utmed Västergatan

En sådan uppgradering skulle minska konfliktrisken mellan bilister och cyklister, öka framkomligheten för cyklister, samt bidra till en mer enhetlig standard längs hela sträckan. En sådan uppgradering ska

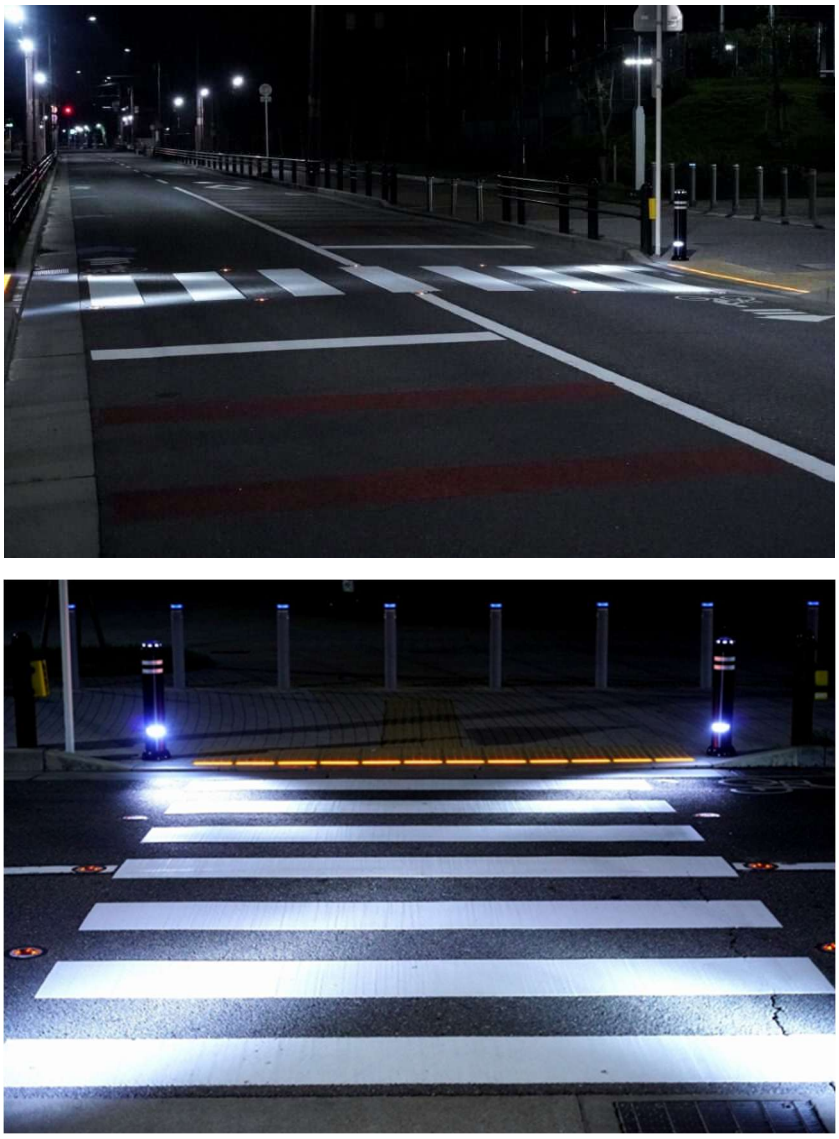
dessutom tydliggöra en gång- och cykelkoppling mellan Vårgårda centrum och det nya handelsområdet i kvarteret Gjutaren. Detta ligger alltså i linje med kommunens prioritering av Västergatan som ett huvudstråk för hållbart resande som stärker kopplingen mellan Vårgårda centrum och Wallentinsvägen.

Förslag till möjliga åtgärder

GC utmed Vänersborgsvägen

Nedan redovisas förslag till möjliga åtgärder:

- Korsningen mellan cykelväg och biltrafik vid cirkulationsplatsen (vid Broson) behöver förstärkas med belysta trafiksensorer och/eller blinkande varningslampa.

Exempelbild på belysta trafiksensorer

- En möjlig gång- eller cykeltunnel har studerats men bedöms tekniskt svår att genomföra och mycket kostsam, bland annat på grund av vägens höjdprofil och områdets låglänta karaktär. På platsen öster om ICA`s parkering kommer dagvattendammar att anläggas.

Exempelbild GC-port med enkel standard (Bilden från Nora kommun)

GC utmed Västergatan

- Tydligare separation mellan biltrafik och cykeltrafik behövs. En upphöjd alternativt målad cykelbana är en möjlig lösning.
- Cykelbanans bredd behöver öka.

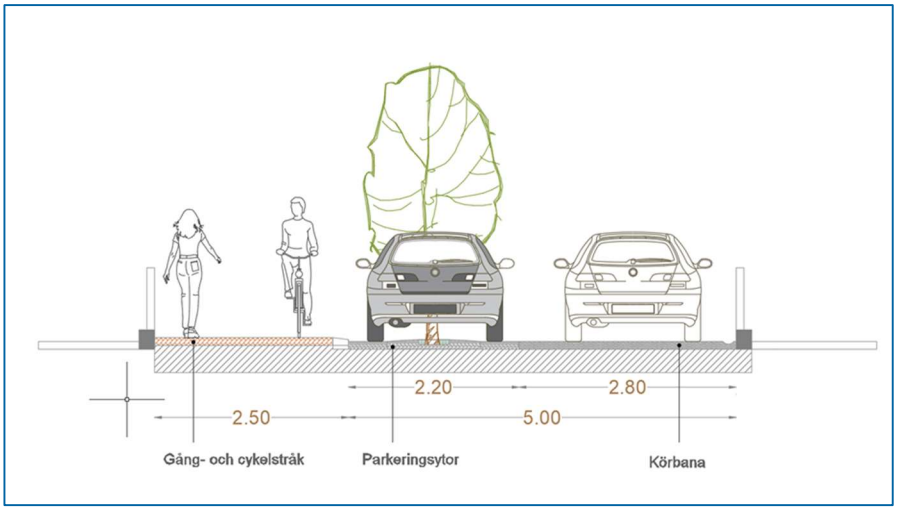

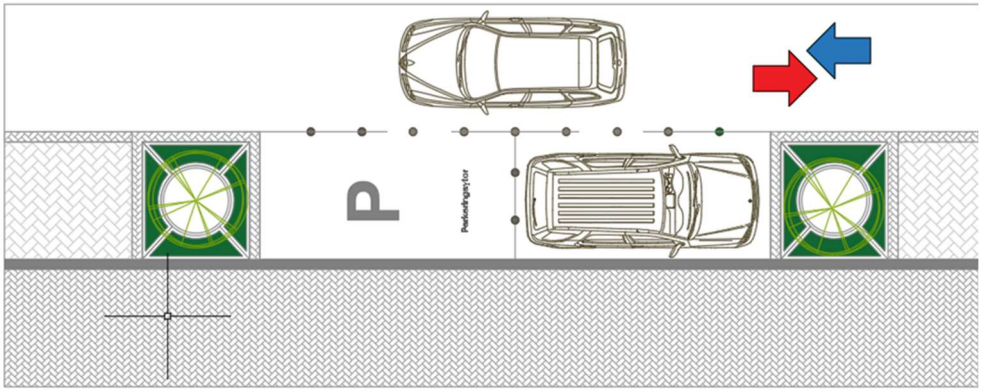
Befintligt Västergatan

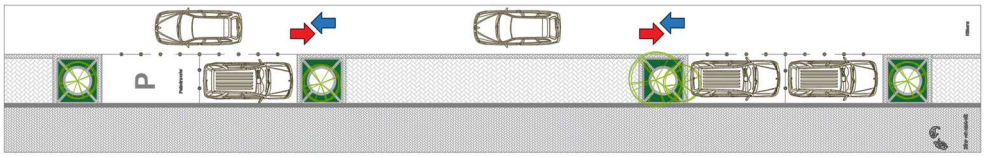

Förslag till åtgärder Västergatan

- Parkeringsytor bör samlas på en sida av gatan för att frigöra gaturum och minska konfliktpunkter.

Principskiss för gatans utformning

- Anslutningen mot Kungsgatan behöver anpassas för att skapa en tydlig och inbjudande koppling till befintliga cykelvägar och Vårgårdas centrum

Befintligt Västergatan

Förslag till åtgärder Västergatan

- Befintlig sträcka av GC mellan Postgatan och Gjutaren bör flyttas från västra till östra sidan av gatan

Åtgärder som säkerställs i detaljplan

- Plats för GC-stråk längs Wallentinsvägen ses över
- Reglera cykelparkering inom kvartersmark.
- Ställ krav på trafiksäker utformning av korsningar inom planområdet, särskilt översyn av korsningen vid infart tillI CA
- Möjliggör justering av parkeringslösningarna längs Västergatan

SAMHÄLLSBYGGNAD/BYGG OCH MILJÖ

Sabina Talavanic
Arkitekt SAR/MSA

Omar Mahmoud
Planarkitekt